

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА

Факультет іноземних мов

Кафедра французької філології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

КОМУНІКАТИВНІ СТРАТЕГІЇ

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Освітньо-професійна програма «Французька мова і література, англійська мова,
переклад»
за спеціальністю В11 Філологія
спеціалізації В11.055 Романські мови та літератури (переклад включно), перша –
французька

галузі знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від «26» серпня 2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Комунікативні стратегії
Викладач (-і)	Проф. Бігун Ольга Альбертівна
Контактний телефон викладача	0342 52 08 43
Е-mail викладача	olga.bigun@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Лекції, практичні, самостійна робота
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pro .
Консультації	Згідно розкладу консультацій
2. Анотація до курсу	
Дисципліна «<i>Комунікативні стратегії</i>» належить до циклу загальної підготовки, вибіркових дисциплін, викладається у III семестрі навчання за другим (магістерським) рівнем вищої освіти для спеціалізації 035.055 Романські мови та літератури (переклад включно), перша - французька. Навчальна дисципліна знайомить студентів із засадничими етапами і особливостями розвитку міжкультурної комунікації як галузі наукового знання в умовах сучасної глобалізації. Вона забезпечує особистісний і професійний розвиток студента та спрямована на формування мультикультурної особистості в сучасному глобальному світі. Основними організаційними формами навчання є лекційні та практичні заняття. Лекції покликані підвищити інтерес студентів до глибшого самостійного вивчення питань курсу. Практичні заняття закріплюють набуті на лекціях і під час самостійної підготовки знання з курсу, формують у студентів систему поглядів щодо комунікації між представниками різних національних і лінгвокультурних спільнот, мовним стереотипам і нормам поведінки, усталеним моделям сприйняття та оцінювання явищ та предметів представниками різних народів та культур. Курс вивчається у 3-му семестрі і завершується заліком. Лекційна тематика базується на принципових положеннях міжкультурної комунікації, лінгвістики, психології, культурології і має науково-пізнавальну спрямованість. На практичних заняттях розглядаються найбільш проблемні питання курсу і у вигляді дискусій, так і у формі доповідей і презентацій студентів. Курс викладається французькою мовою.	
3. Мета та цілі курсу	
Мета викладання навчальної дисципліни. Навчальна дисципліна «<i>Комунікативні стратегії</i>» знайомить з розвитком сучасних наукових концепцій, понять, методів і технологій міжкультурного спілкування. Завдання: – ознайомлення з різними теоретичними підходами до теорії міжкультурного спілкування і різними методологіями вирішення міжкультурних проблем; – навчання вільно оперувати основними термінами й положеннями теорії міжкультурної комунікації; – розширення діапазону навичок вербальної та невербальної комунікації; – навчання обирати певний тип поведінки й поводитися відповідно до оточуючого культурного середовища; – напрацювання навичок продуктивного спілкування в незнайомому культурному оточенні; – навчання розпізнаванню стресу, що отримує кожен, хто опиняється в незнайомому середовищі, та вмінню управляти ним; – напрацювання вміння застосовувати дослідження з теорії міжкультурної комунікації до вирішення сучасних лінгвістичних проблем.	

– ознайомити з методами дослідження міжкультурної комунікації.

4. Результати навчання (компетентності)

Освоєння дисципліни сприяє формуванню академічних та інтегральних (соціолінгвістичних, дискурсивних) компетентностей студента:

- забезпечення міжмовної та міжкультурної усної та письмової комунікації та міжмовного і міжкультурного обміну інформацією в різних галузях шляхом перекладу різноманітних за змістом та жанром текстів іноземною (іноземними) та українською мовами;

- володіння прийомами адаптації теорії перекладу до особливостей цільової культури, включаючи особливості мовної комунікації;

- знання змісту процесу письмового перекладу, знання стилістичних реєстрів (архаїчний, урочистий, офіційний, розмовний, неофіційний, інтимний) та способів їх відтворення у перекладі;

- володіння прийомами забезпечення якості перекладу, такими як вичитування, критичне оцінювання, редагування, зворотний переклад, а також знання умов застосування згаданих прийомів;

- оперування основами вербальної та невербальної комунікації;

- обрання певного типу поведінки відповідно до культурного середовища У результаті навчання студенти повинні:

- застосовувати на практиці отримані знання в конкретних ситуаціях;

- міжкультурної взаємодії;

- дотримуватись толерантного ставлення до інших культур та їх представників;

- володіти методологічними прийомами комунікативної поведінки в різних сферах суспільного життя;

- вміти вести науковий пошук щодо дослідження проблем міжкультурної комунікації;

- володіти методикою та навичками попередження й усунення міжкультурних конфліктів.

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	20
практичні	10
самостійна робота	60

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Обов'язковий / вибірковий
3	035.055 Романські мови та літератури (переклад включно), перша - французька.	2	вибірковий

Тематика курсу

Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання

Тема1. Міжкультурна комунікація як галузь наукового знання і навчальна	Лекція 1	Згідно зі списком рекомендованої літератури	2 год		Згідн о з розкл адам

дисципліна: Мета і завдання курсу «Основи міжкультурної комунікації» як навчальної дисципліни. Актуальність вивчення проблем міжкультурної комунікації. Становлення міжкультурної комунікації та її місце в системі гуманітарних наук: Предмет, об'єкт та суб'єкт міжкультурної комунікації. Методологія та понятійний апарат міжкультурної комунікації.	Практичне заняття 1 Самостійна робота		2 год 6 год.		

Тема 2. Поняття і сутність міжкультурної комунікації. Основні теорії міжкультурної комунікації: Основні підходи до визначення поняття «міжкультурна комунікація». Комунікація і спілкування: спільне, відмінне. Роль психології і лінгвістики у розумінні спілкування й комунікації. Функції, манера та стиль спілкування. Об'єкт та суб'єкт спілкування й комунікації. Структура міжкультурної комунікації. Основні детермінанти міжкультурної комунікації. Поняття контексту міжкультурної комунікації (Е.Холл, Г.Ховштеде, Е.Хирш).	Лекція 2. Самостійна робота		2 год. 6 год.		
Тема 3. Шляхи засвоєння іншої культури: Об'єктивні засновники багатоманітності культур. Проблема «чужерідності» культури. Механізми інкультурації Соціалізація. Інкультурація (культурна трансмісія). Акультурація в міжкультурній комунікації. Основні	Лекція 3 Самостійна робота		2 год 6 год		

форми акультурації. Культурна адаптація. Культурний шок. Модель засвоєння «чужої» культури М.Беннета. Культурна ідентичність. Етноцентризм та його різновиди				
Тема 4. Комунікація та зустріч культур: Зіткнення культур як особливий різновид культурного контакту. Зіткнення культур в різних сферах суспільного життя. Міжкультурна й етнокультурна компетенція, їхні складники: Мовна репрезентація стереотипів. Прецедентні феномени, їхня роль в міжкультурній комунікації. Символи, архегипи, міфи, їхня роль в міжкультурній комунікації. Паравербальні засоби в міжкультурній комунікації. Принципи етноцентризму та культурного релятивізму в теорії міжкультурної комунікації.	Лекція 4 Практичне заняття 2		2 год	
Тема 5. Міжкультурна комунікація та міжкультурна компетентність у вивченні мов: Поняття комунікативної компетенції. Структура комунікативної	Лекція 5		2 год	

компетенції. Поняття і сутність толерантності. Толерантність як результат МКК. Інтолерантність. Міжкультурна компетенція в міжкультурній комунікації: її рівні, засоби підвищення. Практичні рекомендації К. Ситарамай Р. Когделла щодо підвищення результативності міжкультурної комунікації.	Практичне заняття 3		2 год		
Тема 6. Види, типи, форми, моделі міжкультурної комунікації: Види моделі міжкультурної комунікації: вербальна МКК, невербальна МКК, паравербальна МКК. Специфіка вербальної комунікації. Форми вербальної комунікації. Стилі вербальної комунікації та її контексти. Сутність невербальної комунікації та її контексти. Сутність невербальної комунікації та її форми: кінесика, проксемика, окулістика, такесика, хрономіка, сенсоріка. паравербальна комунікація. Види паравербальної комунікації:	Лекція 6		2 год		

просодика і екстралінгвістика. Засоби досягнення ефективної комунікації: Метамова та її особливості. Форми міжкультурної комунікації: пряма, дотична, безпосередня, опосередкована. Моделі міжкультурної комунікації.	Самостійна робота		6 год		
Тема 7. Проблема розуміння в міжкультурній комунікації. Міжкультурні конфлікти та шляхи їх подолання. Поняття розуміння в міжкультурній комунікації. проблема сприйняття в МКК. Взаємодія і взаєморозуміння. Основні прийоми та способи досягнення взаєморозуміння. Атракція в міжкультурній комунікації. Атрибуція та її роль в МКК. Природа міжкультурних конфліктів та їх види. Засоби подолання міжкультурних конфліктів. Поняття комунікативної компетенції. Структура комунікативної компетенції. Поняття і сутність толерантності.	Практичне заняття 4. Практичне заняття 5 Самостійна робота		2 год. 2 год . 6 год.		

Толерантність результат	як МКК.					

Інтолерантність. Тема 8. Поняття національного характеру: Особливості менталітету. Міжкультурна комунікація як інтегрована галузь, яка передбачає залучення для її потреб категорій, що сформувались в інших суміжних науках: етнос, народ, нація, ментальність, національний стереотип, прототип, архетип, символ, культурний код, національна картина світу. Специфіка вербального і невербального спілкування представників різних національних та лінгвокультурних спільнот. Основні ознаки нації: територія, мова, культура, історія.	Практичне заняття 6. Самостійна робота		2 год. 6 год.		

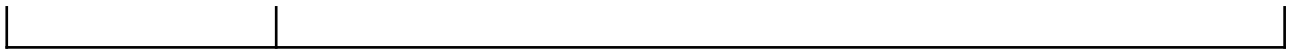
Тема 9. Соціокультурна коректність та міжкультурна комунікація: Соціокультурна компетенція як елемент міжкультурної комунікації. Прагматична функція міжкультурної комунікації. Поняття «мультикультуралізм у». Світ як «global village».	Практичне 7.		2 год		

Тема 10. Актуальні проблеми міжкультурної комунікації в сучасному світі: Міжкультурна комунікація в умовах глобалізації. Розвиток глобалізаційних процесів та суперечливий характер діалогу культур. Етнокультурні конфлікти та їх наслідки для процесів міжкультурної комунікації Посилення міграційних процесів та потреба у нових формах міжкультурної та міжетнічної взаємодії. Підсумкова контрольна робота	Практичне 8. Практичне заняття 9 Залік	Див. вище	2 год. 2 год		

6. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу	Система контролю знань студентів здійснюється через: • поточний контроль – (1) усне опитування на практичних заняттях, (2) тестові завдання, які мають на меті перевірити рівень теоретичних знань з курсу, (3) контроль самостійної роботи - реферат, презентація із запропонованих тем курсу; • підсумковий контроль – підсумкова контрольна робота: тестові завдання, які охоплюють матеріал курсу.
Вимоги до письмової роботи	Підсумкова контрольна робота – тестові завдання, які охоплюють матеріал курсу. Тест складається з 30 завдань формату «множинний вибір», виконання яких демонструє рівень теоретичних знань та сформованості у студентів соціокультурної та соціолінгвістичної компетенції. Правильний варіант відповіді оцінюється в 1 бал. Виправлений з неправильної на правильну – 0,5 бала. Нерозбірливо написана, невірна відповідь, її відсутність – 0 балів.

Практичні заняття	• Усне опитування з теми практичного заняття; • Тестові завдання формату «множинний вибір», які мають на меті перевірити рівень теоретичних знань з теми семінарського заняття. Усне опитування реалізує поточний облік успішності студентів на основі п'ятибальної шкали оцінок за виконання того чи іншого виду завдання. Так, 5 балів студент отримує за вичерпну відповідь з теоретичного питання, яке розглядається, за умови її оформлення відповідно до норм усного англійського мовлення. 4 бали – за повну відповідь, проте з однією-двома змістовими неточностями, незначною кількістю мовних помилок. 3 бали – за неповну відповідь, або таку, що містить ряд змістових неточностей і незначну кількість мовних помилок. 2 бали – за часткову, з грубими змістовими недоліками відповідь, або за її невідповідність питанню чи відсутність взагалі; відповідь, що містить значну кількість помилок, які порушують акт комунікації, унеможливають розуміння змісту висловленого. 1 бал - за відповідь, що не розкриває питання або відсутність відповіді. Тестові завдання: 5/10 завдань формату «множинний вибір», виконання яких передбачає вибір правильного варіанту відповіді на питання теми, що розглядається на семінарському занятті. Правильний варіант відповіді оцінюється в 1 бал. Виправлений з неправильного на правильний – 0,5 бала. Нерозбірливо написана, невірна відповідь, її відсутність – 0 балів. Зразок завдання тесту до теми: 1. Dans «la théorie de la négociation de l'identité», la communication interculturelle; a) résulterait d'une adoption entre les identités des intervenants au cours d'une interaction; b) résulterait d'une négociation entre les identités des intervenants au cours d'une interaction; c) résulterait d'une atmosphere amicale entre les identités des intervenants au cours d'une interaction.						
Максимальна кількість балів	<table border="1" style="width: 100%; text-align: center;"> <tr> <td style="width: 15%;">Контроль</td> <td style="width: 15%;">Аудитор на робота</td> <td style="width: 15%;">Самостійна робота</td> <td style="width: 15%;">Підсумкова контрольна робота</td> <td style="width: 15%;">Усього</td> <td style="width: 15%;"></td> </tr> </table>	Контроль	Аудитор на робота	Самостійна робота	Підсумкова контрольна робота	Усього	
Контроль	Аудитор на робота	Самостійна робота	Підсумкова контрольна робота	Усього			

	Максимальна кількість балів	59	20	30	100	

7. Політика курсу

- Студент повинен вчасно приходити на заняття;
Студент повинен добросовісно готуватися до усіх видів поточного та підсумкового контролю;
- Студент має брати активну участь у практичних заняттях;
Студент повинен бути толерантним у спілкуванні з викладачем та іншими студентами, зокрема під час обговорення питань на лекційних і практичних заняттях;
- Студент на свій вибір має підготувати один реферат, одну презентацію з матеріалу, що виноситься на самостійне вивчення;
- Студент може перескласти будь-яку тему практичного заняття;
Студент може перескласти підсумкову контрольну роботу у випадку отримання оцінки «незадовільно»;
- У випадку порушення норм академічної доброчесності під час виконання завдань поточного чи підсумкового контролю, студент отримує «0» балів.
- Якщо студент має претензії до викладача через оцінювання, якість надання послуг тощо, спершу треба повідомити про це самого викладача; якщо проблему не вдалося вирішити, студент має право звернутися до завідувача кафедри чи керівництва факультету;
- Студент повинен неухильно дотримуватися правил внутрішнього розпорядку навчального закладу; інших видів політики, передбаченої нормативними документами, що регулюють навчальний процес у ЗВО.

9. Рекомендована література

Основна:

1. Бацевич Ф. Основи комунікативної лінгвістики: підручник. К.: Видавничий центр «Академія», 2004. 344 с.
2. Бацевич Ф. Словник термінів міжкультурної комунікації. К.: Довіра, 2007. 205 с.
3. Манакин В. М. Мова і міжкультурна комунікація: навчальний посібник. К.: ВЦ «Академія», 2012. 288 с.
4. Почепцов Г. Теорія комунікації: навч. посібник. К.: Спілка рекламистів України, 1996. 175 с.
5. Селіванова О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми: підручник. Полтава: Довкілля-К, 2008. 712 с.
6. Серажим К. С. Дискурс як соціолінгвальне явище: методологія архітектоніка, варіативність: монографія. К.: Київський нац. ун-т ім. Т. Шевченка, 2002. 392 с.
7. Bull A., Loinard S. & Sulmona M.-M. Communication interculturelle: [Source électronique]. Paris: Université Dauphine, 2005. URL: http://mba-rh.dauphine.fr/fileadmin/mediatheque/site/mba_rh/pdf/Travaux_anciens/MEMOIRE-GROUPE4-communication-interculturelle.pdf
8. Byram M. Teaching and assessing intercultural communicative competence. Clevedon : Multilingual Matters LTD, 1997. 121 p.
9. Pratique traductologique et interculturelité. La Francophonie 7. Vol. 2. 2007. 87 p.

Викладач _____ **Бігун О. А.**